

การศึกษาปัญหาและกระบวนการป้องกันปัญหาการปนเปื้อนยาปฏิชีวนะในนํ้านมดิบ
กรณีศึกษา:สมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด เพื่อ 1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล
เศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด 2. เพื่อศึกษาถึงความ
รุนแรงและขนาดความเสียหายจากการปนเปื้อนยาปฏิชีวนะในนํ้านมดิบ ของสมาชิก สหกรณ์โคนมการ
เกษตรไชยปราการ จำกัด 3. เพื่อทราบกระบวนการป้องกันปัญหาการปนเปื้อนยาปฏิชีวนะในนํ้านมดิบ
ของสมาชิกสหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากสมาชิก จำนวน 166 คน และ
คณะอนุกรรมการกลุ่มผู้เลี้ยงโคนม จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบ
สัมภาษณ์ ประการสำคัญยังได้นำข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติ ภายในระยะเวลา 3 ปี
ย้อนหลังตั้งแต่ ปี 2545 - 2547

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.75 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี
(ร้อยละ 57.83) โดยเฉลี่ยแล้วอายุของสมาชิก คือ 32.50 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา(ร้อยละ
68.67) สมาชิกในครัวเรือนทำงานในฟาร์มเฉลี่ย 2 คน จ้างแรงงานเพื่อช่วยในฟาร์มเฉลี่ย 2 คน มี
รายได้จากการจำหน่ายนํ้านมดิบสุทธิต่อเดือนเฉลี่ย 42,145.70 บาท ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มขนาดเล็ก
คือที่มีแม่โคที่กำลังให้นม ไม่เกิน 20 ตัว โดยจำนวนมีร้อยละ 90.96 ส่งนํ้านมดิบจำหน่ายให้แก่สหกรณ์
เฉลี่ย วันละ 129.12 กิโลกรัม ส่งนํ้านมดิบให้แก่สหกรณ์สุทธิต่อปีเฉลี่ย ปีละ 45,582.20 กิโลกรัม
จำนวนโคนมเพศเมียทั้งหมดเฉลี่ย 25 ตัว/ฟาร์ม จำนวนโคนมเพศเมียอายุต่ำกว่า 1 ปี เฉลี่ย 5 ตัว/ฟาร์ม
จำนวนโคนมเพศเมียอายุ 1- 2 ปี เฉลี่ย 4 ตัว/ฟาร์ม จำนวนโคสาวท้องเฉลี่ย 2 ตัว/ฟาร์ม จำนวน

แม่โคที่กำลังให้นมเฉลี่ย 11 ตัว/ฟาร์ม จำนวนโคทราย(โคแห้งนม) เฉลี่ย 2 ตัว/ฟาร์ม และสมาชิกส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมมาแล้วเฉลี่ย 4.5 ปี

ในปี พ.ศ.2545-2547 มีนํ้านมดิบที่ต้องเททิ้งอันสืบเนื่องจากการปนเปื้อนยาปฏิชีวนะ โดยลำดับ ร้อยละ 0.22, 0.20, 0.18 ของปริมาณนํ้านมดิบที่รวบรวมได้ทั้งหมด จะเห็นว่าปริมาณความเสียหายเพียงเล็กน้อยแต่ส่งผลกระทบต่อสถานภาพของสหกรณ์ อันได้แก่ ปริมาณนํ้านมดิบที่ต้องเททิ้ง การค่าใช้จ่ายในการขนส่งนํ้านมดิบ และความเชื่อมั่นในคุณภาพนํ้านมดิบต่อการขยายตัวของตลาด นํ้านมดิบในอนาคต

ถึงแม้ว่าปริมาณและมูลค่าการสูญเสียจะลดลง แต่เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอาจจะเกิดขึ้นในอนาคตสหกรณ์จึงสมควรมีกระบวนการป้องกันปัญหาของสหกรณ์ ประกอบด้วย 1) การให้การศึกษอบรมแก่สมาชิก 2) การวิจัยและพัฒนากระบวนการเลี้ยงโคนม 3) การกำหนดมาตรการการลงโทษ 4) การตรวจฟาร์มเยี่ยมฟาร์มโคนม 5) การตรวจสอบคุณภาพนํ้านม และกระบวนการป้องกันปัญหาของสมาชิก ประกอบด้วย 1) การจัดการฟาร์ม 2) การจัดการด้านอาหาร 3) การจัดการด้านการรีดนม 4) การศึกษอบรมและสร้างความรู้ความเข้าใจ 5) ความร่วมมือกับสหกรณ์ จากกระบวนการป้องกันดังกล่าวสมาชิกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ได้คุณภาพนํ้านมดิบที่ดี ส่งผลให้รายได้ที่เพิ่มขึ้นและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอีกด้วย

จากผลการวิจัยที่ได้จึงควรให้สหกรณ์ติดต่อ ประสานงาน จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด อำเภอกอ ออเยี่ยมเยือนฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ จัดทำฟาร์มโคนมสาธิต(ฟาร์มตัวอย่าง) จัดให้มีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในเรื่องการเลี้ยงโคนม จัดให้มีการประกวดฟาร์มโคนม ส่งเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ไปอบรมหาความรู้เพิ่มเติม ในส่วนของสมาชิกควรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสัตวแพทย์และสมาชิก ควรใช้ยาจากแหล่งผลิตที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดวางยาในตู้ให้เป็นระเบียบเพื่อลดความผิดพลาดในการหยิบยาผิดชนิด ไม่ควรมอบหมายให้แรงงานเพื่อช่วยในฟาร์มใช้ยาปฏิชีวนะต่างๆแก่โคนม

This research was conducted to find out: (1) individual characteristic, economics status and the society of cow milk feeders at Chaiprakarn Agricultural Cooperative Limited; (2) the severity of damaging from using antibiotic contamination; and (3) the preventive measures of using antibiotic contamination in the fresh cow milk.

The primary data were collected by means of an interview with 166 cooperatives members and 15 board of directors in October, 2004. The secondary data were from the statistic record during 2001 – 2004.

It was found that most of cooperatives members were male (86.75%) and 41 -50 years old (57.83%) with an average age of 32.50 years old. They had finished an elementary school (68.67%), had 2 family members working in the farm and employed 2 non-family member workers. They had an income from selling fresh milk of 42,145.70 bath per moth. They owned a small farm (i.e. small farm was determined by the number of cows producing milk which were less than 20). They delivered fresh milk to the cooperatives 129.12 kilograms on average per day (90.96%) or 45,582.20 kilograms per year. They had 25 dairy cows per household. There were 5 1–11 months old female dairy cows, 4 1-2 years old female dairy cows, 2 pregnancy female dairy cows, 11 dairy cows that can give milk, 2 dairy cows that did not give milk temporarily. The members and had 4.5 years of working experience as a dairy cow farmer.

In 2002 – 2004, 22%, 20% and 18% of total yearly fresh milk (respectively) had to be thrown away because of antibiotic contamination. A little amount of antibiotic contamination generated a great loss to the cooperatives and farmers such as throwing a lot of fresh milk each year, extra payment of transportation in carrying fresh milk to throw at a far place, lack of confidence from retailers towards the cooperatives, and creating bad images to fresh milk markets in the future and to dairy cow farming workers.

Although the loss had been reduced down, loss that might increase again in the future should be prevented, the cooperatives issued some preventive actions which were educating cooperatives members, researching and developing dairy cow farming system, determination of punishments, visiting the farms, checking the quality of fresh milk and prevention antibiotic contamination in fresh milk, developing farm, food and milk collecting management, and encouraging collaboration between members and the cooperatives. These preventive actions resulted in high quality fresh milk and an increased revenue of cooperatives members.

According to these results, the cooperatives should collaborate with the livestock province – district office to visit the farms regularly, building a dairy cow farming model, organizing seminars and workshops of how to raise dairy cows and dairy cow farm contests, sending the official workers in to workshops or any courses that would help increase their productive abilities. For cooperatives members, the cooperatives should encourage a good relationship between veterinarians and cooperatives members, encourage them to use legal medicines for their cows and keep all medicines in a cabinet tidily to prevent themselves from using or applying wrong medicines with their cows. the cooperatives should not let unauthorised workers use antibiotics for dairy cows.